

Spis treści

Wprowadzenie	7
Część I. Olga Czerniawska – człowiek i dzieło	
<i>Bogusław Śliwerski</i> O mistrzu	11
<i>Elżbieta Woźnicka</i> Biografia i obszary poszukiwań naukowo-badawczych Profesor Olgi Czerniawskiej....	25
<i>Alicja Kargulowa</i> Profesor Olgi Czerniawskiej wizja poradnictwa andragogicznego i gerontologicznego	47
<i>Józef Kargul</i> Wkład Profesor Olgi Czerniawskiej w rozwój andragogiki w świetle Jej wystąpień odnotowanych przez uczestników Letniej Szkoły Andragogów i Poradzoznawców.....	61
<i>Tadeusz Aleksander</i> Współpraca Profesor Olgi Czerniawskiej z Uniwersytetem Jagiellońskim	71
<i>Hanna Solarczyk-Szwec</i> Profesor Olgi Czerniawskiej publikacje w „Edukacji Dorosłych” i „Roczniku Andragogicznym”. Przyczynek do analizy dorobku naukowego	77
Część II. Andragogiczne peregrynacje	
<i>Józef Pólturzycki</i> Działalność oświatowa Elizy Orzeszkowej	87
<i>Joanna Madalińska-Michalak</i> Odpowiedzialność nauczyciela i jej rodzaje. Ku profesjonalnemu działaniu.....	97
<i>Krzysztof Pierścieniak</i> „Niewidzialne” uczenie się. O potrzebie przypominania rzeczy istotnych	111
<i>Andrzej Zbonikowski</i> Proces samoaktualizacji człowieka dorosłego – w świetle neopsychoanalizy.....	129
<i>Monika Sulik</i> Fotograficzna opowieść o upływie czasu – konteksty i odniesienia andragogiczne	141
<i>Jiří Pavlů</i> Uczymy się dla życia / Učíme se pro život	151
<i>Andrzej Pieczywok</i> Bezpieczeństwo jako wartość badawcza w edukacji dorosłych.....	161

<i>Joanna Stelmaszczyk</i> Moje inspiracje badawcze. Łódź w doświadczeniach biograficznych nauczycielek	169
<i>Joanna Szłapińska</i> Kształcenie ustawiczne w biografiach menedżerów	177
<i>Anna Panek, Anna Wrona</i> Uśmiech jako czynnik budowy kompetencji i relacji zawodowych w opinii studentów Kolegium Nauczycielskiego w Bielsku-Białej	187
<i>Tomasz Maliszewski</i> Szwedzka droga do wyższej szkoły ludowej. Przyczynek do dziejów modernizacji XIX-wiecznej Szwecji	203
<i>Ewa Trębińska-Szumigraj</i> Podróż do miasta, którego nie ma	213

Część III. Wyzwania gerontologii społecznej

<i>Zofia Szarota</i> Gerontologia opiekuńcza – główne zadania instytucji pomocy społecznej	225
<i>Leon Dyczewski</i> Międzypokoleniowe relacje w rodzinie i społeczeństwie	237
<i>Małgorzata Dziegielewska</i> Style życia w starości	245
<i>Renata Konieczna-Woźniak</i> „Starość niejedno ma imię”. Stałość i zmienność stylów życia w starości	257
<i>Artur Fabiś, Łukasz Tomczyk</i> Ekonomiczne determinanty funkcjonowania osób w wieku senioralnym w Polsce	267
<i>Anna Jaroszevska</i> Dydaktyczno-organizacyjny fenomen Uniwersytetów Trzeciego Wieku jako nowy obszar badań glottodydaktycznych	279
<i>Agata Chabior</i> Opieka i wsparcie w starości w perspektywie zmiany – na przykładzie projektu Edu.Care	295
<i>Krzysztof Klimek</i> Rozważania o czasie w kontekście starzenia się i starości	305

Część IV. Przemiany poradnictwa

<i>Elżbieta Siarkiewicz</i> Delfy. Poradnicza praktyka dla poradniczych porównań i poradniczej refleksji	315
<i>Daria Zielińska-Pękał</i> Od poradnictwa pośredniego do zapośredniczonego	325
<i>Alicja Czerkawska</i> Droga ludzkiej egzystencji – impresje poradoznawcze	333
Bibliografia prac Profesor Olgi Czerniawskiej	345

Wprowadzenie

Niniejszy tom „Biblioteki Edukacji Dorosłych” dedykowany jest Profesor Oldze Czerniawskiej z okazji Jubileuszu 85. urodzin. „Biblioteka Edukacji Dorosłych”, tak jak „Rocznik Andragogiczny” i „Edukacja Dorosłych” jest wydawnictwem Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego, którego Profesor Olga Czerniawska była członkiem – założycielem, a od 2008 r. jest członkiem honorowym, a także aktywnym współpracownikiem.

Autorzy tego jubileuszowego tomu dzielą się zarówno swoimi doświadczeniami i przemyśleniami z analizy dorobku naukowego Profesor Olgi Czerniawskiej, jak również swoimi badaniami, autorskimi tekstami, które chcieliby dedykować Pani Profesor za dar współpracy z Nią oraz za Jej wkład w rozwój badań naukowych z zakresu andragogiki, gerontologii i poradnictwa.

Pierwsza część pt. *Olga Czerniawska – człowiek i dzieło*, poświęcona jest Profesor Oldze Czerniawskiej. Zaprezentowany został życiorys Pani Profesor, Jej działalność naukowa, aktywność społeczna, szeroka współpraca międzynarodowa, praca zawodowa na Uniwersytecie Łódzkim i w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi. Ponadto znajdują się w niej bardzo cenne artykuły opisujące i analizujące wkład Profesor Czerniawskiej w rozwój oświaty dorosłych i poradnictwa, rozwój badań biograficznych, tym bardziej znaczące, że napisane przez wybitnych profesorów i wieloletnich współpracowników Profesor Olgi Czerniawskiej. Ukazują Jubilatkę jako wybitnego naukowca, pioniera badań nad poradnictwem, mistrza i nauczyciela młodego pokolenia badaczy, propagatora i popularyzatora badań biograficznych, inicjatora wydawnictw andragogicznych i gerontologicznych.

W części drugiej pt. *Andragogiczne peregrynacje* zgromadzone zostały teksty poświęcone pionierskim działaniom oświatowym ukazany na tle biografii Elizy Orzeszkowej, współczesnym wyzwaniom i ideom oświaty dorosłych. W tej części autorzy zwracają uwagę na takie zagadnienia, jak: rola współczesnego nauczyciela w edukacji dorosłych, rola badań biograficznych w andragogice, znaczenie istotnych czynników w rozwoju zawodowym człowieka dorosłego, wskazują na nowe obszary badań w andragogice, takie jak edukacja dla bezpieczeństwa. Zwracają uwagę na psychologiczne

aspekty rozwoju człowieka dorosłego. Publikowane teksty są bardzo interesujące i zróżnicowane, ich autorzy wskazują na nowe idee i wyzwania stojące przed współczesną edukacją dorosłych.

W części trzeciej pt. *Wyzwania gerontologii społecznej* teksty dedykowane Profesor Oldze Czerniawskiej dotyczą rozważań nad starością, starzeniem się i aktywnością osób starszych. Ich autorzy podejmują kwestie współczesnych wyzwań stojących przed instytucjami opieki i wsparcia osób starszych, kształtowania się relacji międzypokoleniowych. Analizują style życia w starości, opierając się na wprowadzonej przez Profesor Olę Czerniawską klasyfikacji. Autorzy tekstów, omawiając proces starzenia się, wskazują na występujące trudności socjalne, bytowe towarzyszące często osobom starszym. W swoich rozważaniach podejmują również zagadnienia aktywności osób starszych w Uniwersytetach Trzeciego Wieku lub innych instytucjach edukacyjnych, w których mogą realizować swoje zainteresowania. Szczególnym wyzwaniem stojącym przed osobami starszymi jest opanowanie języka obcego.

Część czwarta jubileuszowego tomu „Biblioteki Edukacji Dorosłych” pt. *Przemiany poradnictwa*, poświęcona jest refleksji nad poradnictwem i ukazanie jego współczesnego kontekstu. Autorzy tekstów wskazują na pionierskie badania Profesor Czerniawskiej nad poradnictwem w Polsce w latach siedemdziesiątych. Analizują wkład Profesor Czerniawskiej w rozwój badań nad poradnictwem, definiowaniem i różnicowaniem poradnictwa, a także jego dzisiejszym ujęciem i stojącymi wyzwaniami w obszarze andragogiki i gerontologii.

Mamy nadzieję, że przekazany Pani Profesor Oldze Czerniawskiej zbiór tekstów naukowych w darze 85. urodzin przyczyni się do godnego i symbolicznego podziękowania za dotychczasową aktywność naukową Jubilatki, dar obcowania z Panią Profesor, wypromowanie i wychowanie liczного grona magistrów, doktorów i samodzielnych pracowników nauki, za bezcenny wkład w rozwój andragogiki i gerontologii, rozwój i propagowanie badań biograficznych w nauce polskiej, nowatorskie ujęcie poradnictwa. Docenienie dbałości Pani Profesor o rzetelność prowadzonych badań naukowych oraz o rozwój andragogiki i gerontologii polskiej na niwie współpracy międzynarodowej, inspirację i oryginalność podejmowanych problemów badawczych, zwrócenie uwagi na znaczenie podmiotowości uczącego się dorosłego. To dzięki Pani Profesor możemy dziś prowadzić badania biograficzne i mówić o łódzkiej szkole badań i wdrożeń oświatowych w zakresie pracy z człowiekiem dorosłym i starszym.

Pragniemy w tym miejscu – poza podziękowaniami – złożyć Pani Profesor życzenia zdrowia, wszelkiej pomyślności, dalszej nieustającej wytrwałości i oryginalności w podejmowanych badaniach naukowych.

W imieniu autorów jubileuszowego tomu
„Biblioteki Edukacji Dorosłych”
– *Elżbieta Woźnicka*